

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

949

Vragen van het lid **Van Eijk** (VVD) aan de Staatssecretaris van Financiën over *het bericht «Amerikaanse multinationals ontwijken Nederlandse bijheffing minimumbelasting»* (ingezonden 12 januari 2024).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Rij** (Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst) (ontvangen 5 februari 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Amerikaanse multinationals ontwijken Nederlandse bijheffing minimumbelasting»?¹

Antwoord 1

Ja

Vraag 2

Bent u bekend met het feit dat verscheidene Amerikaanse multinationals hun bedrijfsstructuur overhoop gooiden afgelopen jaar om te ontkomen aan extra belastingen in Nederland en andere Europese landen?

Antwoord 2

Ik ben bekend met genoemd NOS-artikel.

Vraag 3

Bent u het ermee eens dat er door het pas volgend jaar invoeren van deze bijheffing voor zusterbedrijven en moederbedrijven een uitweg wordt gecreëerd voor Amerikaanse en Chinese bedrijven.

Antwoord 3

De onderbelastewinstmaatregel – die met ingang van 31 december 2024 – van kracht is, waarborgt dat er wordt bijgeheven als de inkomensinclusiemaatregel of de binnenlandse bijheffing niet wordt toegepast. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de uiteindelijkkemoederentiteit van een multinationale groep is gevestigd in een staat die de Pijler 2-maatregelen niet heeft geïmplementeerd. De onderbelastewinstmaatregel kan ook van

¹ NOS, 11 januari 2024, «Amerikaanse multinationals ontwijken Nederlandse bijheffing minimumbelasting» (<https://nos.nl/artikel/2504462-amerikaanse-multinationals-ontwijken-nederlandse-bijheffing-minimumbelasting>)

toepassing zijn ter zake van laagbelaste groepsentiteiten die gevestigd zijn in de staat waarin de uiteindelijk moederentiteit van een multinationale groep is gevestigd. Dit is het geval als in die staat het effectieve belastingtarief lager is dan 15% en geen kwalificerende binnenlandse bijheffing of inkomens-inclusiemaatregel van toepassing is.

In het Inclusive Framework (IF), georganiseerd door de OESO, is bepaald dat het ongewenst kan zijn om de onderbelastewinstmaatregel toe te passen ter zake van staten die niet tijdig een kwalificerende binnenlandse bijheffing of inkomens-inclusiemaatregel hebben geïmplementeerd. De tijdelijke onderbelastewinstbijheffing veilighavenregel die voortvloeit uit de administratieve richtsnoeren van juli 2023², is bedoeld om meer tijd te geven aan staten om een kwalificerende binnenlandse bijheffing te implementeren. Op grond van de onderbelastewinstbijheffing veilighavenregel is geen onderbelastewinstbijheffing verschuldigd ten aanzien van groepsentiteiten die zijn gevestigd in de staat waar de uiteindelijk moederentiteit is gevestigd, voor een verslagjaar dat niet langer is dan een periode van twaalf maanden en aanvangt op of vóór 31 december 2025 en eindigt vóór 31 december 2026. Daarnaast dient het statutaire tarief in die staat ten minste 20% te bedragen.

Concreet houdt dit in dat de onderbelastewinstbijheffing veilighavenregel van toepassing kan zijn ten aanzien van staten die de Pijler 2-regels niet hebben geïmplementeerd, waardoor Nederland de onderbelastewinstmaatregel in bovengenoemde periode niet kan toepassen ten aanzien van groepsentiteiten die in de staat van de uiteindelijk moederentiteit zijn gevestigd. De tijdelijke onderbelastewinstbijheffing veilighavenregel is in overeenstemming³ met Richtlijn (EU) 2022/2523 van de Raad van 14 december 2022 tot waarborging van een mondiaal minimumniveau van belastingheffing voor groepen van multinationale ondernemingen en omvangrijke binnenlandse groepen in de Unie.⁴

Omdat de tijdelijke veilighavenregel voor de onderbelastewinstmaatregel alleen betrekking heeft op de staat waarin een uiteindelijk moederentiteit is gevestigd en niet op laagbelaste groepsentiteiten in andere staten, kan Nederland wanneer aan de voorwaarden wordt voldaan, de onderbelastewinstmaatregel (tijdelijk) niet toepassen ten aanzien van laagbelaste groepsentiteiten die in de staat van uiteindelijk moederentiteit zijn gevestigd. Voor de toepassing van de onderbelastewinstmaatregel die met ingang van 31 december 2024 van kracht is, geldt dat de tijdelijke veilighavenregel geen gevolgen heeft voor laagbelaste entiteiten die niet zijn gevestigd in de staat van de uiteindelijk moederentiteit.

Vraag 4

Bent u het ermee eens dat het invoeren van de bijheffing minimumbelasting voor zusterbedrijven en moederbedrijven van multinationals in een land met 20% of hoger in 2026 ruimte geeft aan multinationals om een uitweg te creëren?

Antwoord 4

De tijdelijke onderbelastewinstbijheffing veilighavenregel die voortvloeit uit de administratieve richtsnoeren van juli 2023, betreft een compromis dat op basis van consensus door het OESO/IF is vastgesteld. Het doel van deze tijdelijke maatregel is om meer tijd te geven aan staten om een kwalificerende binnenlandse bijheffing te implementeren. In dit compromis ligt besloten dat hier volgens het IF voldoende tijd voor zou moeten zijn tot eind 2026. De administratieve richtsnoeren van juli 2023 benadrukken daarom expliciet dat de beperkte periode van twaalf maanden die met ingang van vóór 31 december 2025 en eindigt vóór 31 december 2026 niet kan worden verlengd.

² OECD, Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Administrative Guidance on the Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two), OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS, (July 2023).

³ Dit blijkt uit de verklaringen van de Ecofin Raad en de Europese Commissie, die zijn besproken tijdens de Ecofinraad van 9 november 2023. Zie <https://www.consilium.europa.eu/media/67850/st14732-re01-en23.pdf>.

⁴ Richtlijn (EU) 2022/2523 van de Raad van 14 december 2022, tot waarborging van een mondiaal minimumniveau van belastingheffing voor groepen van multinationale ondernemingen en omvangrijke binnenlandse groepen in de Unie (PbEU 2022, L 328/1).

Vraag 5

Hoe gaat u ervoor zorgen dat er niet opnieuw een uitzondering komt vanaf 2026 en Amerikaanse multinationals de belasting kunnen blijven ontwijken?

Antwoord 5

De tijdelijke onderbelastewinstbijheffing veilighavenregel is slechts voor een beperkte periode van toepassing namelijk in een verslagjaar dat aanvangt op of vóór 31 december 2025 en eindigt vóór 31 december 2026. Hiermee heeft deze veilighavenregel slechts betrekking op het eerste jaar dat de onderbelastewinstmaatregel van toepassing is. Daarmee wordt beoogd te voorkomen dat staten aanleiding zien om de Pijler 2-maatregelen niet te implementeren en om te voorkomen dat multinationale groepen activiteiten of winsten gaan verplaatsen naar die staten. In de administratieve richtsnoeren van juli 2023 wordt daarom expliciet benadrukt dat deze beperkte periode niet kan worden verlengd.

Vraag 6

Welke stappen gaat u concreet zetten om ervoor te zorgen dat multinationals de Nederlandse bijheffing minimumbelasting niet meer kunnen ontwijken?

Antwoord 6

Het OESO/IF signaleert dat er na implementatie van de maatregelen die zijn voortgekomen uit het Base Erosion and Profit Shifting (BEPS)-project, waarvan de finale rapporten in 2015 zijn gepubliceerd, nog steeds risico's zijn op grondslaguitholling en winstverschuiving naar laagbelastende staten. Het kabinet onderkent dat en Nederland heeft daarom verschillende maatregelen genomen die belastingontwijking beperken of zorgen voor een ondergrens in de vennootschapsbelasting bij winstgevendheid in Nederland, waaronder ook unilaterale maatregelen. Een aantal voorbeelden van deze maatregelen zijn de implementatie van de eerste EU-richtlijn antibelastingontwijking (bekend als ATAD1)⁵, de tweede EU-richtlijn antibelastingontwijking (bekend als ATAD2)⁶, de ratificatie van het Multilateraal Instrument, de invoering van de bronbelasting op renten en royalty's (en vanaf 2024 ook: dividenden), en in de vennootschapsbelasting: de beperking van de liquidatie- en stakingsverliesregeling, de aanscherping van de earningsstrippingmaatregel, de beperking van de verliesverrekening en het tegengaan van mismatches bij toepassing van het zakelijkheidsbeginsel. Door unilaterale maatregelen worden andere staten er niet toe gedwongen om soortgelijke maatregelen te nemen, met als gevolg dat belastingontwijking door internationaal opererende bedrijven nog steeds mogelijk blijft en slechts verschuift naar andere staten. Het doel van de maatregelen uit de Wet minimumbelasting 2024 is om de resterende risico's van kunstmatige winstverschuiving aan te pakken. Naar de mening van het kabinet is een minimumbelasting in een zo groot mogelijk internationaal verband doeltreffend, omdat hierdoor een ondergrens wordt gesteld aan belastingconcurrentie, waardoor het voordeel van kunstmatige winstverschuiving sterk wordt verkleind. Het kabinet ziet op dit moment geen aanleiding om de vermeende maatregelen te nemen om ontwijking van bijheffing als gevolg van de minimumbelasting te voorkomen. Het is de verwachting dat het OESO/IF de implementatie van de Pijler 2-regels zal monitoren. In dat kader wordt de informatie-uitwisseling tussen staten in de beschouwing betrokken. Het kabinet zal in de volgende versies van de monitoringsbrief effecten aanpak belastingontwijking ingaan op de gevolgen van de maatregelen uit de Wet minimumbelasting 2024 wanneer de aangiftegegevens voorhanden zijn.

Vraag 7

Hoeveel belastinginkomsten loopt Nederland mis in 2024 en 2025 als gevolg van deze belastingontwijking?

⁵ Richtlijn (EU) 2016/1164 van de Raad van 12 juli 2016 tot vaststelling van regels ter bestrijding van belastingontwijkingpraktijken welke rechtstreeks van invloed zijn op de werking van de interne markt (PbEU 2016, L 193/1).

⁶ Richtlijn (EU) 2017/952 van de Raad van 29 mei 2017 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2016/1164 wat betreft hybridemismatches met derde landen (PbEU 2017, L 144/1).

Antwoord 7

Bij de inschatting van het budgettaire effect voor Nederland van de Wet minimumbelasting 2024 is eerder aangenomen dat de opbrengst enerzijds voortkomt uit ondernemingen in Nederland die gebruik maken fiscale regelingen zoals de innovatiebox of de liquidatieverliesregeling en anderzijds uit winsten vanuit staten met een statutair tarief onder de 20%. Het is niet de verwachting dat de belastingopbrengsten onder de Wet minimumbelasting 2024 in Nederland in 2024 en 2025 als gevolg van de genoemde tijdelijke maatregelen lager zullen uitvallen.